

Rodopisné pátrání v pramenech o původu mojí praprababičky Marie rozené Kubelíkové se pomalu uzavírá. Jméno rodu je zaznamenáno už v nejstarších zápisech matriky starobylého městečka Neveklov na Benešovsku. Kniha (sign. 1 - NO, 1658 - 1675) má bohužel mnoho stránek věkem zčernalých a nečitelných. Jako první písemně doložené nositele příjmení jsem našla Jana Kubelíka, neveklovského řezníka (narozeného kolem r. 1625) s manželkou Mandelynou.

Ukázku z jejich dalšího rozrodu jsem tentokrát zjednodušila jen na přímou linii, která vede k rodině světového houslisty Jana Kubelíka. Jeho osobnost si také dovoluji stručně připomenout. Jan Evangelista Kubelík (5.7.1880 - 5.12.1940) patří k 9. generaci rodu. Jako dvanáctiletý začal studovat na pražské konservatoři hru na housle, absolvoval 1898 u prof. Ševčíka. Od r. 1900 vystupoval s velkými úspěchy po celém světě. Zaměřil se na proslulá houslová díla zejména z období hudebního romantismu. Byl autorem houslových koncertů, kadencí k houslovým koncertům (J. Brahms, N. Paganiniho, L. Van Beethovena, W.A. Mozarta). Byl přijímán a oceňován nejvyššími představiteli různých států.

Jeho manželka Marianna Széllóvá *1877 byla Maďarka. 4.3.1900 se do ní zamiloval při koncertě v Debrecenu. Byla to dcera Ludvíka svob. pána Szélla, lékaře a vědce světové pověsti, sama houslistka, absolventka debrecenské konzervatoře. Ve čtyřech letech jí zemřel otec, brzy i matka, pěvkyně polského původu (její kořeny sahají až k rodu markýzy de Sevigné), která se v Paříži věnovala operní dráze. Osířelou Mariannu adoptoval její strýc Wolfgang Széll, vynikající právník a prezident Nejvyššího uherského soudu. Kubelík ji poznal jako rozvedenou po třiletém manželství s hrabětem Kolomanem Csákyem.

Dne 25.8.1903 se Jan Kubelík v Debrecenu s Mariannou oženil. Podle tehdejších zákonů musel mít uherské státní občanství. Formálně je získal tím, že ho adoptoval JUDr. Desiderius Jancsó, advokát ve Velkém Varadu. Jako třiatřicetiletý koupil od knížete Filipa Hohenlohe zámek a panství Býchory (5 km SV od Kolína) za 560 tisíc korun. Tam se narodilo několik jejich dětí. S Mariannou jich přivedli na svět celkem osm: **1.** Marie *19.6.1904 v Býchorách, provd. Klinzová, koncertní umělkyně v Teplicích, **2.** Anna *19.6.1904 v Býchorách, houslistka, **3.** Jana *1906 v Býchorách, **4.** Klára *1.3.1907 v Opatiji, **5.** Taťána *1909, **6.** Rafael *29.6.1914 v Býchorách, +11.8.1996 v Luzernu, **7.** Kristián *1915 trpěl těžkou duševní chorobou, **8.** Jan *1917, +1919.

R. 1920 prodal Býchory, přestěhoval se do Budapešti, 1921 koupil vilu Rosalia v Abazzii (Opatija, dnes je tam kasino). 1930 koupil panství a zámek Rotenturm v Burgenlandu od hraběte Nikolause Szechenyiho, včetně žulových lomů. Investice a vydržování pohltily obrovské sumy, na majetku byly dluhy bývalého majitele a po dvou letech soudních procesů o všechnen majetek přišel, včetně vily v Opatiji. I když odhadoval, že za předchozí umělecký život vydělal 100 000 000 Kč, v 52 letech přišel o vše, i o dosud šťastné manželství.

V Praze se ucházel o mladičkou Věru Pazderskou (1914 - 2000), která ho odmítla kvůli velkému věkovému rozdílu. Provdala se až později za Jiřího rytíře Klenku z Vlastimilu, který r. 1948 zemřel při motocyklové nehodě. Jejich dcera Věra je mou dlouholetou přítelkyní.

Jan Kubelík se finančně vzpamatoval provedením řady dalších koncertů. V roce 1934 odjel na své 10. americké turné, kde zůstal téměř 4 roky a usídlil se v Hollywoodu. V roce 1936 koncertoval společně se synem Rafaelem a dcerou Anitou. Na podzim 1938 se vrátil do Prahy. Najal si byt v Benešovské ulici, ale brzy onemocněl. Poslední koncert měl 11.5.1940 v Neveklově, městě svých předků. Přes dvě operace mu nebylo pomoci. Dne 5.12.1940, na úmrtní den W.A. Mozarta, kterého tolik miloval, ve věku 60 let zemřel.

Jan Kubelík vlastnil několik skvělých houslí: 1899, když zakotvil ve Vídni, dostal krásný nástroj Josefa Guarneriho od velkopřemyslníka, „lihového krále“ Františka X. Brosche. Hrál na něj až do doby než si pořídil proslulou Emporky. Mecenáš umění lord Walter Palmer mu dal k svátku krásný Stradivariho nástroj z r. 1687 v ceně 50 000 franků r. 1901. Na Vánoce 1910 si Kubelík nadělil Stradivariho slavné housle Emperor z r. 1715, na které hrál až do konce života. Nástroj ze „zlatého“ období cremonského mistra koupil v aukci v Leedsu za tehdy horentní sumu 100 000 K (v USA je mohl prodat za 600 000 \$). Zároveň si koupil i Guarneriho nástroj z roku 1735 za 58 000 Kč.

Kubelíkové

Jan Kubelík (Kubelyk, Kubelik) ~1625,
řezník v Neveklově
m. Mandelyna, 3 děti
|
Pavel Kubelík ~1656, půs. Maršovice, Spolín, Neveklov
m. Markyta 1667 - 1727, 4 děti
|
Jiří Jakub Kubelík 24. 3. 1697 - 22. 2. 1735,
řezník v Neveklově
m. Kateřina Petrašová 1704 - 1754, oo 26. 11. 1719, 4 děti
|
Leopold Kubelík 5. 8. 1720 - 3. 3. 1775, řezník, měšťan a radní v Neveklově
m. Anna Maříková 1721 - 1779, oo 5. 11. 1741, 14 dětí
|
Josef Kubelík 13. 2. 1763 - 30. 12. 1795,
řezník v Neveklově
2. m. Anna Okenfussová *8. 4. 1769, oo 5. 11. 1786, 4 děti
|
Josef Kubelík *14. 12. 1787,
řezník v Neveklově a Pankráci u Prahy
m. Kateřina Vodičková 1794 - +před 1850, 10 dětí
|
Jan Kubelík *23. 10. 1821, krejčí, Praha Pankrác č. 87
jeho ml. sestra Marie provd. Špringerová
= praprababička autorky
m. Rosalie Černá *1829, oo 14. 2. 1849, 5 dětí
|
Josef Matěj Kubelík 18. 3. 1853 - 24. 9. 1898,
krejčí a zahradník, Pankrác a Michle
m. Barbora Lohová *1853, oo 1877, 5 dětí
|
Jan Evagelista Kubelík 5. 7. 1880 - 5. 12. 1940,
houslový virtuos
m. Marianna Szélllová, oo 25. 8. 1903, 8 dětí
|
Rafael Jeroným Kubelík 1914 - 1996, dirigent

Rafael Kubelík *29.6.1914 v Býchorách, +11.8.1996 v Luzernu. V roce 1933 jako 19letý absolvoval na pražské konservatoři v oborech dirigent, skladatel a houslista. Stal se světoznámým dirigentem. V letech 1939-41 byl šéfem opery v Brně, 1942 – 48 byl uměleckým správcem a dirigentem České filharmonie. Protože po únorovém převratu odešel do ciziny, komunistické Československo se až do roku 1989 vyhýbalo jakékoliv zmínce o jeho úspěších.

K rodu Kubelíků

Z knížky Jana Vratislavského o J. Kubelíkovi
(Supraphon, Praha 1978, archiv autorky)

O původu Kubelíkova rodu kolují nej-různější dohady. Jedna z verzí poukazuje např. na italský původ. (Cobelli, Giubelli), jiné vidí rodové kořeny ve dvou emigrantech, kteří se přestěhovali v době napoleonských válek z Jugoslávie do klidných Čech. Černovlasí, s hustým obočím a živým temperamentem se skutečně liší příslušníci Kubelíkova rodu od běžného středoevropského typu. Všem dohadům nakonec nasadil korunu náš světový houslista, když v dobrém rozmaru prohlásil: „Jsem Kublajchán, potomek mocného Džingischána.“

Skutečnost je však patrně daleko prostší a jednodušší. Kubelíkové, převážně živnostníci, pekaři, řezníci, hostinští, později také krejčí, jsou starý český rod, jehož příslušníci se časem přestěhovali z Neveklova do Prahy, na Pankrác a do sousední Michle. Jako první se z Kubelíků usadil v Praze prastrýc našeho houslisty, také Jan, který už r. 1820 měl v Michli pekařství. Z přímé větve umělcových předků přišel z Neveklova na Pankrác v 30. letech praděd Josef Kubelík, řezník a později si tam otevřel krejčovskou živnost i jeho syn Jan, děd proslulého houslisty.

A to už vlastně přicházíme k umělcovu otci, Josefu Matěji Kubelíkovi, který se 18. března 1853 narodil už na Pankráci, a později, stejně jako i otec a děd, byl určen ke krejčovské živnosti. Jenže u ní dlouho nepobyl. Už jako chlapec mu začal povážlivě slábnout zrak, a proto rodiče z obavy o nejhorší dali synka učit hře na housle. Předpokládali, že by se i jako nevidomý snáze uživil hudbou. Naštěstí se choroba zlepšila, ale láska k hudbě malého chlapce a později mladého muže už neopustila. Stala se mu životní radostí, potřebou a jí také věnoval každou volnou chvíli.

Ve svých 24 letech se Josef Matěj Kubelík oženil s Barbarou Lohovou, dcerou gruntovníka ze Stranného na Neveklovsku, z českého rodu s kořeny snad ještě hlubšími než rod Kubelíkův. Z tohoto manželství se narodilo pět synů, Václav, Jan, Alois, František a Stanislav. Václav ještě na Pankráci, ostatní už v Michli, avšak Alois a Stanislav záhy zemřeli. Když se znovu ozvala oční choroba u Josefa Matěje, Kubelík hledal vhodnější zaměstnání, které by méně namáhalo zrak. Za ženin dědický podíl po zemřelém otci koupil r. 1878 v Michli pod Bohdalcem v Táborské ulici č. 218 domek s přílehlou zahradní parcelou, který vlastnil až do roku 1919, a ještě k němu přistavěl jednopatrový domek s pavlačí. Na parcele si založil malé zahradnictví, které po devět let, než najal Stoletou hospodu v Michli, skromně živilo rodinu. Michle byla tehdy samostatná obec, vesnice na periferii velkoměsta, obývaná drobnými lidmi, dělníky, řemeslníky.

Otec Kubelík při veškeré prostotě byl neobyčejný člověk. Prozřavý, uvážlivý, s velkou osobní kázní a touhou po vzdělání. Byl zanícený čtenář Tolstého, knih o francouzské revoluci, cestopisů, ovšem na prvním místě byla u něho hudba. Od mládí se jí věnoval a zůstal jí věrný, i když už ho oční choroba neohrožovala. Ovládal housle, klavír, sám se naučil na violu, violoncello, kontrabas, klarinet, znal základy harmonie a instrumentace. Byl to prostě univerzální muzikant, který bez hudby nemohl žít. Hrál na kůru v Michli, po práci a o nedělích se u něho muzičkovalo, hrály se kvartety i taneční kousky. Malá kapela, kterou vedl a pro kterou komponoval, upravoval a rozepisoval, těšila se oblíbě jak na tanečních zábavách, tak i při spolkových podnikcích v Michli, i dál v Praze. Zvláště Národopisná výstava v r. 1895, na níž Kubelíkova kapela účinkovala ve staročeské hospodě Na staré rychtě v národních krojích, jí zjedнала popularitu. Hudba byla tedy Kubelíkovou životní láskou, ale znamenala i určité přilepšení.

Barbora Kubelíková šťastně doplňovala svého muže. Povahově mírná, rozšafná, nadšená čtenářka a obdivovatelka husitství, měla velké pochopení pro mužovu náklonnost k hudbě i pro hudební vlohy svých dětí, zvláště Jeníka. I ona z muzikantského rodu Lohova, měla od mládí hudbu ráda, měla pěkný hlas a tak si z ní pan učitel vychoval zpěvačku pro kostelní kůr. Kubelíkovy děti tedy vyrůstaly v klidném, i když skromném rodinném prostředí, plném pohody a hudby.

